

Motion till riksdagen 2020/21:2704

av **Maria Gardfjell m.fl. (MP)**

Satsning på friluftslivet och naturen som en del av den gröna återhämtningen

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Naturklivet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besluta om en målsättning om tillgänglighet till naturen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grön återhämtning i naturen och Svenskt Friluftsliv och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om friluftslivets organisationers villkor kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan Miljöpartiet tog plats i regeringen har 1 000 naturreservat skyddats eller utvidgats. Sverige har nu över 5 000 naturreservat. Många naturreservat har syftet att skydda värdefulla biotoper och arter, men en stor andel av naturreservaten utgör också en viktig arena för friluftslivet. Momsen på naturguidning har sänkts och många naturreservat med bättre stigar, vandringsleder och grillplatser har rustats de senaste åren tack vare satsningar i statsbudgeten. Miljöpartiets politik har gjort naturen mer tillgänglig. Vi vill stärka friluftslivet och göra det ännu lättare att komma ut i naturen. Friluftslivet och turismen måste bli en mer central del av den gröna återhämtningen från coronakrisen. Det behövs ett naturkliv. Det innebär att ett friluftslivsmål om tillgänglighet till naturen bör formuleras, om att det i genomsnitt ska vara max en kilometer från bostaden till ett naturreservat eller något annat särskilt värdefullt natur- eller friluftsområde. Vi vill se fler kollektivtrafiklinjer till naturområden, fler jobb i skog och mark genom fler vandringsleder, och förutsättningar att kraftigt öka friluftslivet, speciellt riktat mot unga.

Målet bör vara en fördubbling av verksamheten. Den gröna omställningen efter coronakrisen måste göra naturen till en självklar del av fler människors vardag och helg.

Under coronakrisen har många kända naturområden haft så många besökare att det till och med blivit lite ”trångt”. För att kanalisera människor i naturområden behövs infrastruktur, som vandringsleder, cykelleder, skyltar, anläggning av parkeringar, hållplatser i kollektivtrafiken m.m. Sådana satsningar gynnar besöksnäringen och friluftslivet. Det är inte enbart i Sverige som behovet av infrastruktur som möjliggör återhämtning och vistelse i naturen lyfts upp på senare tid. I Storbritannien gick premiärminister Boris Johnson ut med en satsning på drygt 3 miljarder kronor på gång- och cykelvägar, i sin kamp mot övervikt och corona.¹

För att skapa en hållbar besöksnäring måste också fler vackra och varierade naturområden skyddas i hela landet. Människor måste få bättre information om naturen och få chans att lära sig mer om naturen och allemansrätten genom naturvägledning, guider eller genom att komma med i friluftorganisationernas verksamhet.

Att ge barn möjlighet att umgås med och i naturen är en viktig del av friluftorganisationernas verksamhet.

Friluftslivet, föreningslivet och näringslivet

Friluftslivet består av de ideella friluftorganisationerna, men också av tillverkare av produkter, försäljning av friluftprodukter, service och underhåll, övernattnings- och resor, upplevelseturism m.m. Totalt skapas ca 75 000 årsarbeten inom ”friluftindustrin”, ofta i landsbygderna. Det är därför viktigt att medborgarna fortsatt nyttjar friluftslivet. Inte bara för sitt eget välbefinnande utan även för hela Sveriges utveckling.

Friluftslivets år ska genomföras 2021 under parollen ”Luften är fri”.

Naturvårdsverket har ett ansvar tillsammans med Svenskt Friluftsliv att planera satsningen. Projektet har målet att 10 procent av Sveriges befolkning komma ut mer än idag. Genomförandet av Friluftslivets år måste prioriteras.

Villkoren för friluftslivets organisationer

Idrotten och friluftslivet är två av de största folkrörelserna i Sverige. Svenskt Friluftsliv består av 26 ideella friluftorganisationer i Sverige. Utifrån ett samhällsperspektiv innebär verksamheterna förbättrad folkhälsa, stärkt samhällsekonomi och ökad välfärd. Det är inte alltid lätt att säga om en verksamhet är idrott eller friluftsliv, särskilt som en stor och viktig del av idrotten är så kallad motionsidrott.

Skatteverket gör dock skillnad på idrott och friluftsliv i sin tolkning av socialavgiftslagen, vilket innebär att idrottsföreningar betalar lägre arbetsgivaravgifter än friluftorganisationer. Denna skillnad i vilka organisationer som måste betala arbetsgivaravgifter bör ifrågasättas då en idrottsorganisation och en friluftorganisation delvis kan ägna sig åt likartad verksamhet. Vi anser att friluftslivets organisationer ska kunna ha samma villkor gällande arbetsgivaravgifter som idrotten. Hur detta ska åstadkommas bör utredas.

¹ Svenska Dagbladet 2020-08-16.

Folkhälsan handlar också om grön återhämtning

Under coronapandemin har vi i Sverige som sagt vallfärdat till naturen, som har blivit en plats för trygghet i en tid av oro. Vistelse i den svenska naturen har ökat kraftigt detta år och många har upptäckt möjligheterna i att umgås och röra på sig utomhus, där också risken för smittspridning är mindre.

Skogspromenader kan som annan rörelseaktivitet förbättra hälsan och minska fetma – en stark riskfaktor för många sjukdomar. I tider där avstånd krävs och människor inte kan träffas säkert inomhus ger möjligheten att umgås ute i naturen också mindre risk för önskad isolering och psykisk ohälsa.

Att vara i skogen ger hjärnan möjlighet att återhämta sig. Skogsvistelse minskar stress, sänker blodtrycket och förbättrar sinnesstämningen. Forskningen visar att skogspromenader och vistelse i skogen förbättrar hälsa och välmående. I skogen ställs få och låga krav, får vi rätt mängd stimuli, kan hjärnan få ta till sig naturliga mönster, färger, dofter, ljus och känsla. Skogen ger känsla av sammanhang, är förutsägbar, hanterbar och meningsfull.

Forskning i Sverige kring skogens effekter för hälsa har bland annat haft fokus på trädgårdsterapi som har bedrivits som återhämtning från stress tillsammans med multimodal behandling² och på skogspromenader som förbättrar rehabilitering från stress³. Nu pågår forskning kring om skogsvistelse kan bota människor med utmattningssyndrom. Forskningen studerar också vilken skogsbiotop som ger bäst läkande. Preliminära resultat visar att skog vid sjö är den mest värdefulla skogstypen, vilket talar för hur viktigt det är att behålla och stärka strandskyddet.

Maria Gardfjell (MP)

Annika Hirvonen Falk (MP)

Emma Berginger (MP)

² Gran et al 2017.

³ Annerstedt et al 2010, Sahlin et al 2014.